

YENİASYA
FİDANLIK

Kasım 2024 | Sayı : 23 | "Hür Nesillerin Gür Sesi" | editor.fidanlik@yeniasya.com.tr

Yasir ÖZER

Kur'an'ın sosyal hayata getirdiği ölçüler

Kur'an üzerine yazılmış onlarca eser var. Bunların bir kısmı insafla kaleme alınmış, bir kısmı ise önyargı ve peşin hükmün ürünü.

Sosyal medya şimdilik ikinci kısıma odaklanmış durumda. İslam'ı tanımak üzere yola çıkanlar hareket noktası olarak bu eserleri seçince bir hatalar silsilesi ortaya çıkıyor. İlk düğmeyi yanlış iliklemekle başlayan sapma, bakıyorsunuz ileride "hayatttan kopuk bir İslamiyet" imajı resmediyor.

Oysa Kur'an ölçüleri, çok farklı sosyolojik tabakaların ihtiyaçlarına kifayet edebilecek kudrette. Tarihsel gerçekler de bunu teyit ediyor. Örneğin bir hükümdar Kur'an'ın adalet dersinden halkını odağa alan bir yönetim anlayışı çıkarabilirken, aynı ayet bir fizikçiye doğadaki dengeyi, bir esnafa ise tartıdaki hassasiyeti öğretebiliyor. Bu derece derin ve kuşatıcı bir bir metin etrafında bir araya gelen insanlar bir insanın organları gibi hareket edebilme kabiliyetini kazandırabilir.

Bir misali Fatih devrinde. Tebdil-i kıyafetle sokakta dolaşan Fatih, alışveriş yapmak üzere sabahın erken saatlerinde bir dükkâna giriyor. Karşısındakinin kim olduğundan habersiz esnaf; siftah yaptıktan sonra alışverişin geri kalan kısmını yapmak üzere Fatih'i komşu esnafa gönderiyor. Fatih gittiği ikinci esnafta da aynı muamele ile karşılaşıyor. Her defasında başka birinin siftah yapmasını kendi kârına tercih eden bu toplumsal ahlak Fatih'e; Osmanlı toplumunun kenetlenmişliği üzerine bir fikir veriyor. Fatih'in "İşte bu millet ile İstanbul fethedilir" dediği rivayet edilir.

Kur'an'ın insanlığa getirdiği ölçüler bu anlamda hem sosyolojik yapının unsurlarının birbiri ile olan ilişkilerini hem de sosyolojik tabakalar arasındaki iletişimi doğru bir zemine taşıyor. Müslümanlar da zaten gücünü buradan alıyor.

Milletimiz, esasen ahlak evreninin asırlarca İslam teknesinde yoğrulmuş olmasının da getirdiği işte bu aidiyetle, İslamiyet'in parlak prensiplerini kenara bırakmaya hiçbir zaman razı değil. Ama modernite zaman zaman sekülerizme o kadar fazla yığınak yapıyor ki meydanda dünyevilik/sekülerizm/ dışında bir seçenek görülmüyor.

Ama şu bir gerçek: Düzgün bir sosyal hayat vaadinde bulunan bütün ideolojiler, insanlığı bir bataklığa sapladı ve ekseriyet bu durumdan hoşnutsuz. Artık, olayların kadim ölçüler perspektifinden yorumlanacağı bir şuur düzeyine erişmekten başka bir çare kalmadığı görülüyor.

Örneğin mahremiyet konusunda dayandığımız kritik eşik.

Mahremiyetin sınırları ve ölçüleri hususunda din ve modernizm neredeyse taban tabana zıt bir konumda bulunuyor. His, heves ve şehvetin önünde sadece başkasına zarar vermemek gibi kıytırık bir engel koyan Modernizmde kime ne olduğu toplumun ne hâle geldiği kimsenin umurunda değil. Materyalist bir bakış açısının bir türevi.

İslam ise duygu ve düşünce dünyasını terbiye ettiği fertler üzerinden sağlıklı bir sosyoloji inşa edip hem kişiyi hem toplumu hem de bunların birbiri ile ilişkisini son derece doğru bir zemine oturtuyor. Bu sebeple Bediüzzaman mahremiyeti ele aldığı 24. Lem'a'da sık sık, yapılacak taşkınlıkların toplum dokusuna olan zararlarından ortaya çıkardığı acı hadiselerden bahsediyor.

Peki sizce "Herkes istediğini yapmakta özgürdür!" sloganları dışında cümle bilmeyenlerin umrunda mı bu acı? Ben söyleyeyim, hayır.

Devlet eliyle kendisine yabancılaştırılan toplum

1928 yılında gerçekleştirilen harf inkılabının ardından, Türk dilinin sadeleştirilmesi amacıyla başlatılan dil devrimi, aradan geçen 100 yılın ardından tartışmalı bir miras olarak bugün hâlâ gündemde. Harf inkılabının hemen ardından başlatılan dil devrimi, sadece yazı biçimini değil, aynı zamanda halkın düşünme, anlama ve ifade etme biçimini de köklü şekilde değiştirdi. Ancak dil devrimi, özellikle halkın günlük yaşamını, kültürel kimliğini ve kelime dağarcığını derinden etkiledi.

Dil devrimi, Türkçeyi "daha anlaşılır" ve "daha sade" bir hale getirmek amacıyla, Osmanlı Türkçesindeki Arapça, Farsça kökenli kelimelerin yerine, halk arasında daha yaygın olan Türkçe kelimelerin kullanılmasını teşvik etti. Ancak bu süreç, aynı zamanda bir kültürel kopuş sürecini de beraberinde getirdi. Birçok kelime ve kavram, köklerinden koparılarak değiştirilirken, halkın eski kelimelerle kurduğu bağ büyük ölçüde zayıfladı.

Dil devriminin uygulamaları, özellikle eğitimde ve basın dünyasında ciddi bir şekilde kendini gösterdi. Bu dönemde halkın büyük bir kısmı, bilmedikleri kelimelerle boğuşurken, kendini yabancı bir dilde konuşur gibi hissetmeye başladı. O dönemde eğitimi tamamlayan birçok kişi, kökeninden gelen kelimelerle iletişim kurarken zorlanmaya, kelimelere yabancılaşmaya başladı. Hatta o dönemde yapılan köklü dil değişiklikleri, kelime dağarcığının zenginliğini ciddi şekilde azalttı. Bu, sadece dilin değil, kültürün de yozlaşmasına yol açtı.

Dil devriminin ardından toplumun büyük bir kısmı, bu dilde yazılmış metinleri anlamakta zorluk çekerken, eski kelimelere olan bağ da kopmaya başladı. Zamanla, dildeki bu dönüşüm halkın kültürüne, tarihine ve edebiyatına karşı bir yabancılaşmaya yol açtı.

Türkçenin modernleşmesi ve batılılaşması adına gerçekleştirilen dil devrimi, ne yazık ki dilin halkla kurduğu güçlü bağı zayıflattı. Aradan geçen yüzyıl boyunca yapılan bu değişikliklerin, toplumsal hafızayı silmeye yönelik bir süreç olduğu söylenebilir. Bugün, dilin kökenlerine sahip çıkmak ve Türkçeyi korumak adına başlatılan çabalar, bir bakıma geçmişle yüzleşmenin ve kaybolan kültürel kimliği geri kazanmanın bir yolu olarak kabul edilebilir.

Sonuç olarak, 1928 yılında başlatılan harf inkılabı ve dil devrimi, Türkçe'nin daha anlaşılır ve sade bir hale gelmesini amaçlasa da, bu süreç halkın diline olan bağını zayıflatarak kültürel bir yabancılaşmaya neden oldu. Devlet eliyle gerçekleştirilen bu devrim, zamanla halkın geçmişiyle kurduğu bağı kopardı ve dilin, kültürün taşıyıcısı olma işlevini kaybetmesine yol açtı. 100 yıl sonra, dil devriminin etkileri hissedilmeye devam ediyor.

M. FATİH BATUR — İslam'ın adil yönetim anlayışı — 02
ALİ KIŞLAKCI — Yapay zekâ: gerçek mi, büyük bir illüzyon mu? — 03
MURAT ÖZTÜRK — Türkiye'de güncel edebiyat dünyası: bir değerlendirme — 04
AHMET SERTAÇ İLERİ — Sağlıkta özelleştirme — 05
HAKAN ÖZLEN — Hakk'ın galibiyeti — 06

AYET

"Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu bilen kimse, hakkı göremeyen körler gibi olur mu? Bu Kur'ân'dan, ancak akıl sahipleri öğüt alır."

Rad Suresi, 19

HADİS

Şüphesiz şeytan namaz kılanların kendisine kulluk etmelerinden ümidini kesmiştir. Fakat onları birbirine karşı kışkırtma konusunda hâlâ ümitlidir.

Câmiü's-Sağir No: 1170

Bediüzzaman Said Nursî

Bu meydan-ı imtihanda olanlar, başıboş değiller

Şu misafirhânelerden, herkes çabuk gidip kayboluyor; o kemâl ve o cemâlin bir ışığına, belki zayıf bir gölgesine, bir anda bakıp doymadan gidiyor. Demek, bir seyrangâh-ı dâimîye gidiliyor.

İkinci Sûret:

Bu gidişâta, icraata bak! Nasıl en fakir, en zayıftan tut, tâ herkese mükemmel, mükellef erzak veriliyor, kimsesiz hastalara çok güzel bakılıyor. Hem, gayet kıymettar ve şâhâne taamlar, kaplar, murassâ nişanlar, müzeyyen elbiseler, muhteşem ziyâfetler vardır. Bak, senin gibi sersemlerden başka herkes vazifesine gayet dikkat eder, kimse zerrece haddinden tecavüz etmez. En büyük şahıs, en büyük bir itaatle, mütevâziâne bir havf ve heybet altında hizmet eder. Demek, şu saltanat sahibinin pek büyük bir keremi, pek geniş bir merhameti var; hem, pek büyük izzeti, pek celâlli bir haysiyeti, nâmusu vardır. Halbuki, kerem ise in'âm etmek ister, merhamet ise ihsansız olamaz, izzet ise gayret ister, haysiyet ve nâmus ise edebsizlerin tedibini ister. Halbuki, şu memlekette o merhamet, o nâmusa lâyık binden biri yapılmıyor; zâlim izzetinde, mazlûm zilletinde kalıp, buradan göçüp gidiyorlar. Demek bir mahkeme-i kübrâya bırakılıyor.

Üçüncü Sûret:

Bak, ne kadar âlî bir hikmet, bir intizamla işler dönüyor. Hem, ne kadar hakikî bir adâlet, bir mîzanla muâmeleler görülüyor. Halbuki, hikmet-i hükümet ise, saltanatın cenâh-ı himâyesine ilticâ eden mültecîlerin taltifini ister; adâlet ise, raiyyetin hukukunun muhâfazasını ister. Tâ hükümetin haysiyeti, saltanatın haşmeti muhâfaza edilsin. Halbuki, şu yerlerde o hikmete, o adâlete lâyık binden biri icrâ edilmiyor. Senin gibi sersemler, çoğu ceza görmeden buradan göçüp gidiyorlar. Demek bir mahkeme-i kübrâya bırakılıyor.

Dördüncü Sûret:

Bak, had ve hesâba gelmeyen şu sergilerde olan misilsiz mücevherât, şu sofralarda olan emsâlsiz mat'umât gösteriyorlar ki, bu yerlerin padişahının hadsiz bir sehâveti, hesapsız dolu hazîneleri vardır. Halbuki, böyle bir sehâvet ve tükenmez hazîneler, dâimî ve istenilen her şey içinde bulunur bir dâr-ı ziyâfet ister. Hem, ister ki, o ziyâfetten telezzüz edenler orada devam etsinler; tâ zevâl ve firâk ile elem çekmesinler. Çünkü zevâl-i elem, lezzet olduğu gibi, zevâl-i lezzet dahi elemdir.

Bu sergilere bak ve şu ilânlara dikkat et ve bu dellâllara kulak ver ki, mu'ciznümâ bir padişahın antika san'atlarını teşkil ve teşhir ediyorlar, kemâlâtını gösteriyorlar, misilsiz cemâl-i mânevîsini beyân ediyorlar, hüsn-ü mahfîsinin letâifinden bahsediyorlar. Demek, onun pek mühim, hayret verici kemâlât ve cemâl-i mânevîsi vardır.

Gizli, kusursuz kemâl ise, takdir edici, istihsan edici, "mâşallah" deyip müşâhede edicilerin başlarında teşhir ister. Mahfî, nazîrsiz cemâl ise, görünmek ve görmek ister. Yani, kendi cemâlini iki vecihle görmek--biri muhtelif aynalarda bizzat müşâhede etmek, diğeri müştak seyirci ve mütehayyir istihsan edicilerin müşâhedesi ile müşâhede etmek--ister; hem görmek, hem görünmek, hem dâimî müşâhede, hem ebedî işhâd ister. Hem o dâimî cemâl, müştak seyirci ve istihsan edicilerin devam-ı vücudlarını ister. Çünkü, dâimî bir cemâl, zâil müştâka râzı olamaz. Zîrâ dönmemek üzere zevâle mahkûm olan bir seyirci, zevâlin tasavvuruyla, muhabbeti adâvete döner, hayret ve hürmeti tahkire meyleder. Çünkü, insan bilmediği ve yetişmediği şeye düşmandır. Halbuki şu misafirhânelerden, herkes çabuk gidip kayboluyor; o kemâl ve o cemâlin bir ışığına, belki zayıf bir gölgesine, bir anda bakıp doymadan gidiyor. Demek, bir seyrangâh-ı dâimîye gidiliyor.

Sözler, Onuncu Söz

Muhammed Fatih BATUR

İslâm'ın adil yönetim anlayışı

Türkiye'de, toplum olarak yönetim anlayışı noktasında bir belirsizliği hem ferdi hem de kitlesel olarak bünyemizde barındırıyoruz. Bu noktada çözüm, milletimize ve ananemize uygun olan cevherleri Asr-ı Saadet denizinden çıkarmakta yatıyor. Elbette bu denize dalabilmek için bir gavvas, yani usta bir dalgıç olmak gerek. Ancak bizde bu kabiliyet yok. Biz de bu okyanusa Risale-i Nur'un oksijen tüpüyle dalmaya çalışacağız.

İlk olarak, Peygamber Efendimiz (a.s.m.)'dan sonraki devre olan hilafet dönemindeki yönetim anlayışını değerlendirmemiz isabetli olacaktır. Şeriat ne için yeryüzüne gelmiştir? Hilafet nedir? Halife, sultan veya padişah, yani çok muktedir bir şahıs mıdır? O zamanki sistem acaba nasıldı?

Şeriat-ı Garrâ'nın nüzulünden önceki Arap toplumuna baktığımızda, gözlemleyebildiğimiz kadarıyla, yönetim anlayışını şöyle tanımlasak pek yanlış olmaz: tahakküm, muamele-i keyfiye, cebri yönetim. İnsanların güvende yaşayamadığı ve toplumsal emniyetin tesis edilemediği, yani istibdadın hâkim olduğu bir dönem.

Bediüzzaman istibdadın özelliklerini şöyle sıralıyor:

"İstibdat, tahakkümdür; muamele-i keyfiyedir; kuvvete istinad ile cebirdir; rey-i vahiddir; sû-i istimâlâta gayet müsait bir zemindir; zulmün temelidir; insaniyetin mahisidir. Sefalet derelerinin esfel-i safiline insanı tekerlendiren ve âlem-i İslamiyeti zillet ve sefâlete düşüren; ağraz ve husumeti uyandıran ve İslamiyeti zehirlendiren, hatta her şeye sirayet ederek zehrini atan; o derece ihtilafatı beyne'l-İslam ika edip, Mutezile, Cebriye, Mürcie gibi dalalet fırkalarını tevellüd eden istibdattır."(1)

Şimdi, Hz. Muhammed'in (asm) getirmiş olduğu şeriat ile birlikte tesis edilmesi amaçlanan idari yapının esaslarına bakalım ve aradaki farkı görelim:

"Şeriat-ı Garrâ, zemine nüzul etti ki, zeminin yüzünü temiz ve insanın yüzünü ak etsin, şu insaniyetin siyah lekesini [istibdadı] izale etsin; hem de izale etti. Fakat, vâesefâ ki, muhit-i zamanî ve mekânînin tesiriyle hilafet saltanata inkılap edip, istibdat bir parça hayatlandı. Ta Yezid zamanında, bir derece kuvvet bularak başını kaldırdığından, İmam-ı Hüseyin Hazretleri hürriyet-i şer'iye kılıncını çekti, başına havale eyledi. Fakat, ne çare ki, istibdadın kuvveti olan cehil ve vahşet, civanib-i âlemde zeyneb gibi Yezid'in istibdadına kuvvet verdi." (2)

Bu yüzden esas-ı hürriyet ve şeriatın hilafette olduğunu fakat daha sonra bu sistemin değişerek saltanata inkılap ettiğini nazara vermekte fayda var.

"Hazret-i Muaviye ve taraftarları ise, hayat-ı içtimaiye-i İslamiyeyi saltanat siyasetleriyle takviye etmek için azimeti bırakıp ruhsatı iltizam ettiler; siyaset âleminde kendilerini mecbur zannedip ruhsatı tercih ettiler; hataya düştüler."

Saltanat mesleği ise bir adalet-i izafiye olup, adalet-i mahzanın hakikati tatbik edilemediği zamanlarda kullanılabilecek bir içtihatken, menabi-i hakikat zannedildi.

Günümüzde de toplumsal bilinçte bu anlayışın zihinlerde ne kadar yer tuttuğunu anlamak için etrafımızdaki insanlara bu konu hakkındaki fikirlerini sormamız yeterlidir.

Umulur ki, hakaik-i şeriata bağlı olan Meşrutiyet ve Cumhuriyet rejimini bihakkın manasıyla hayat-ı içtimaiyemize tatbik edebiliriz.

1- Eski Said Dönemi Eserleri - Münazarat
2- Eski Said Dönemi Eserleri - Münazarat
3- Mektubat - 15. Mektup, 2. Sua

Erkam YILDIRIM

Utanıyorum

"Yüzyıllar boyunca toprak altında kalmış bir gömü gibi yıkık ve tozlu şimdi yüreğim."
Mustafa ÖZTÜRK

Zira kıyametim kızıl, gözlerim tıkanık. Bu kaçıncı yüzyıldır, bilmezsin, görmezsin ve anlamazsın ki… Neydendir gönlümdeki bu yanık?

Senden gayrı ve senden ayrı bir tek sen mi yaratıldın, ey yabancı? Bu kaçıncı yüzyılın yolcusunun inancı?

Boş tabutlar… Akıllardan asırlara yığılan putlar…

Bu kaçıncı cinayet ki öteden beri seslerinin seslenişini duyuyorum ve için için sana doğru çağlıyorum.

Bu kaçıncı uyanış ki içimdeki Calutlar sana yeniliyor.

Ancak yeniden çoğalıyorum. Çağların üstünden geçip çağları yutuyorum. Göğsüne vurulmuş mühürlerin gözlerini tırmalıyorum.

Eman ediyorum, eman! Ey yüce Süleymanlar ve ey yüce Davutlar!

Ne olursun… Yalvarıyorum…

Mülkünün sükûnetinden akan kanları ellerimle topluyorum.

Dedim ya, "Yüzyıllar boyunca toprak altında kalmış bir gömü gibi yıkık ve tozlu şimdi yüreğim."

Oysa…

Varınağım sendin. Sen olmasaydın, hiç giyilir miydi o beyaz kefen?

Boş tabutlar… Akıllardan asırlara yığılan putlar…

Sanmayın ki hastayım ve yastayım; efkârıma vakfedilmiş ulu bir savaştayım.

Biliyorum, biraz da fücursuz akmaktayım.

Şimdi, o kim ki üstlenecek bu cinayeti? Ve şimdi o kim ki bahşedecek bizlere inayeti?

Ne olursun artık, yalvarıyorum.

Sarnıcından avuçlarıma şerbetler döküyorsun, görüyorum.

Ancak mülkünün sükûnetinden akan kanları ellerimle topluyorum.

Bu öyle bir cinayet ki… Utanıyorum.

Ve şimdi:

"Yüzyıllar boyunca toprak altında kalmış bir gömü gibi yıkık ve tozlu değil."

Eğilecek o başın… O baş ki senin değil… İstersen gülümse tabutlara, istersen seğir.

Ancak eğilecek o başın… O baş ki senin değil.

Dağarcık

Tiryak

Hayvânî, nebâtî veya mâdenî bileşimlerden yapılan ilaç, panzehir.

"Gayet nâfi ve her derde devâ ve hakikî lezzetli kudsî bir tiryak isterseniz, imanınızı inkişaf ettiriniz."

Lem'alar, s. 344

Said Nursî musibetlerle ilgili bir bakıma Mevlana gibi düşünüyor: "Tiryak acıdır, ama kaç derda şifadır bilir misin?"

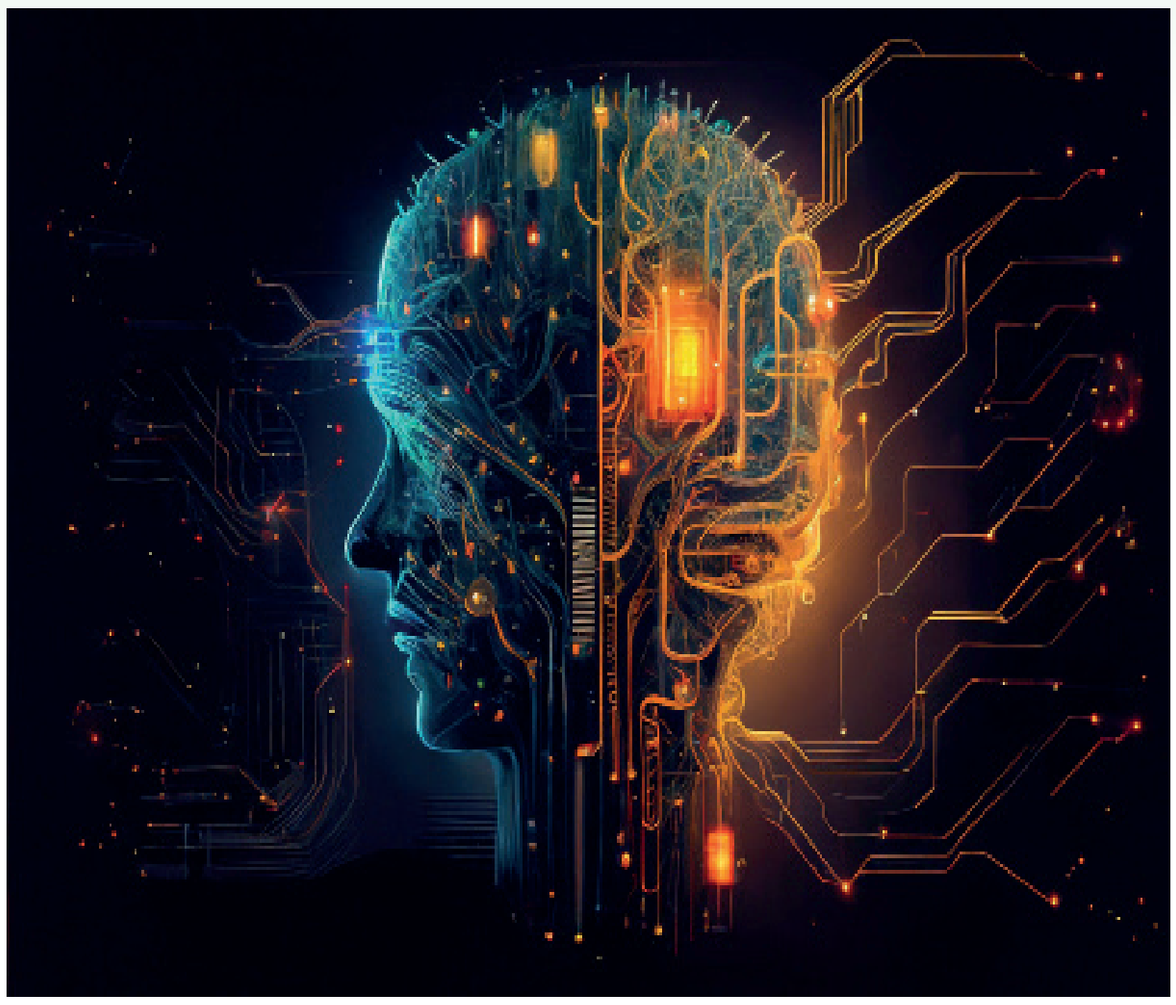
Köprü, 36. Sayı, s.21

Ali KIŞLAKCI

Yapay Zekâ: gerçek mi, büyük bir illüzyon mu?

Yapay Zekâ (AI) denince akıllara ne geliyor? Geleceği şekillendiren dâhi bir zihin mi, yoksa insanın yeteneklerini aşan bir süper zeka mı? Medya ve popüler kültür, yapay zekayı genellikle insana özgü üretkenlik ve bilinçle donatılmış, "düşünen makineler" olarak tasvir eder. Ancak bu algı, Yapay Zekâ'nin gerçek doğasını anlamamızı engelleyen bir illüzyondan ibaret olabilir.

Aslında, Yapay Zekâ ne düşündüğümüzü anlayan ne de insan gibi düşünen bir varlık. Daha ziyade, onun gücü, büyük miktarda veriyi işleyip istatistiksel desenler çıkarmasından gelir. Bu yazıda, Yapay Zekâ'nın "zeka" olarak algılanmasının ardındaki yanılgıyı ve yeni bir fenomen olmadığını inceleyeceğiz.

- **Yapay Zekâ'nın Tarihsel Gelişimi**

Yapay zekâ, günümüzün popüler bir konusu olsa da aslında kökleri 20. yüzyılın ortalarına kadar uzanır. Yapay Zekâ'nın temelleri, 1950'de Alan Turing'in "Makineler düşünebilir mi?" sorusunu ortaya attığı ve Turing Testi'ni geliştirdiği dönemde atıldı. Turing, bir makinenin insana benzer şekilde zekâ sergileyip sergilemediğini test eden bu kriterle, YZ çalışmalarına teorik bir çerçeve sundu.

1980'lerden itibaren yapay sinir ağları ve makine öğrenimi gibi teknikler, YZ'yi daha esnek ve güçlü hale getirdi. 2010'larda ise büyük veri ve güçlü işlemcilerin desteğiyle derin öğrenme devrim gerçekleşti. Günümüzde Yapay Zekâ, dil modellerinden otonom araçlara kadar birçok alanda insan yaşamını şekillendiriyor ve sürekli gelişmeye devam ediyor.

- **Yapay Zekâ: "Zekâ" mı, Yoksa Gelişmiş İstatistik mi?**

Yapay zekâya "zekâ" dememiz, aslında bir mecazdan ibarettir. Yapay Zekâ sistemleri, bir insan gibi öğrenmez, düşünmez ya da karar vermez. Bunun yerine, algoritmalar ve istatistiksel modeller kullanarak veriler arasında desenler bulur. Bu desenlere dayanarak tahminler yapar veya sorunları çözer.

Örneğin, ChatGPT gibi büyük dil modelleri, sadece geniş bir metin veri seti üzerinden eğitilir ve bu verilerdeki kelime dizilimlerini, bağlam ilişkilerini öğrenir. Size doğru bir cevap veriyor gibi görünmesinin sebebi, geçmişte benzer bir soruya verilen yanıtların istatistiksel dağılımını bilmesidir. Bu, derin bir kavrayıştan ziyade, matematiksel olasılıkların bir yansımasıdır.

Ancak bu "bilgisizlik" maskesinin ardındaki gerçek, genellikle göz ardı edilir. İnsanlar, YZ'nin verdiği akıllıca cevapları bir tür bilinçle ilişkilendirme eğilimindedir. Bu, "akıllı makineler" hakkında büyülü bir algı oluşturur. Halbuki, Yapay Zekâ'nin yaptığı şey, sadece geçmiş verilere dayalı bir modelle tahmin üretmekten ibarettir.

- **İllüzyonun Sebebi: İnsanî Özellikler Atfetme Eğilimimiz**

Yapay Zekâ'ya bilinç atfetmemiz, büyük ölçüde insan psikolojisinin bir ürünü. İnsanlar, makinelerin verdiği sonuçları değerlendirirken, kendi düşünce süreçleriyle kıyaslama yapar. Bir Yapay Zekâ modeli, bir ressam gibi bir tablo oluşturduğunda ya da karmaşık bir problemi çözdüğünde, onu "insana özgü" bir yetenekle donatılmış gibi görme hatasına düşeriz.

Bu eğilim, Yapay Zekâ'nın bir tür bilince sahip olduğu algısını pekiştirir. Ancak bütün olup bitenin ardında, yalnızca karmaşık matematiksel denklemler ve devasa veri kümesi bulunmaktadır.

Japonların ahşap uydusu

Son yıllarda sürdürülebilirlik, uzay teknolojilerinde giderek daha önemli hale geldi. Bu eğilimi bir adım öteye taşıyan Japonya, dünyanın ilk ahşap uydusunu uzaya gönderdi. Bu özgün proje, sadece uzay keşiflerinde yeni bir sayfa açmakla kalmayıp, aynı zamanda uzay sektöründe çevre bilincinin en canlı örneğini sunuyor. Bugüne kadar, uzay keşfine yönelik araştırmalar büyük ölçüde uyduları Dünya'nın biyosferine daha güvenli hale getirme amacına odaklanmıştı. Ahşap uydu ise, daha çevreci bir alternatif olarak öne çıkıyor çünkü geleneksel uydular görevlerini tamamladıklarında uzay çöplüğüne dönüşebiliyor ve atmosferden tekrar Dünya'ya düşerken metal kalıntılar doğaya zarar veriyor. Japon bilim insanları, bu sorunun çözümü olarak ahşap malzemeleri araştırdı. Ahşap, atmosferde tamamen yanarak doğaya zarar vermeyen hafif bir yapı sunuyor. Bu, sürdürülebilir olması gereken uzay teknolojileri alanında çok önemli bir ilerleme olarak görülüyor. Ahşap uydular, dayanıklılıkları ve doğa ile uyumlu yapılarıyla öne çıkıyor. Ahşap bir uyduyu uzaya göndermek, birçok malzeme bilimi ve mühendislik zorluğunu beraberinde getiriyor. Ahşap, doğada bol bulunan ve sürdürülebilir bir malzeme olmasına rağmen, uzayın zorlu koşullarında kullanılabilecek hale getirilmesi için ciddi bir mühendislik çalışması gerektiriyor. Uzay ortamında aşırı sıcaklık değişimleri, yüksek radyasyon seviyeleri, vakum koşulları ve mikro meteoroid çarpmaları gibi faktörler, malzemelerin dayanıklılığını büyük ölçüde zorlar. Ahşap, doğal yapısı itibarıyla bu koşullara dayanıklılık açısından sınırları zorlayan bir malzeme olarak öne çıkar.

Uzay koşullarında yüksek basınca ve radyasyona dayanıklı hale getirilen ahşap, teknolojik olarak güçlendirilmiş bir malzeme olarak dikkat çekiyor. Bu projeye ek olarak, yakın gelecekte Japonya, diğer ülkeleri de çevre dostu uydu projelerine teşvik edebilir. Uzayda çevresel sürdürülebilirliğe yönelik bu çabalar, gelecek nesiller için temiz bir uzay ortamı sağlamayı ve Dünya'nın çevresel sağlığını iyileştirmeyi hedefliyor. Bu bağlamda, Japonya, bilim ve doğa eserlerinin ortak bir gelecekte buluşabileceği en iyi örneklerden biri olarak öne çıkıyor.

CNN

Apple aslında...

70'lerin sonuna doğru hesap makinesinden hallice bilgisayarlar ile piyasaya girip 80'lerin ortasında Macintosh atağı ile yazılım ayağında MS-DOS'a, donanım ayağında ise IBM ve Commodore rakip olan Apple'ı hepimiz biliyoruz. Özellikle de Steve Jobs'un elinde iPhone 4 tuttuğu meşhur fotoğrafıyla.

Nereden nereye... Ama bizim konumuz; Apple'ın teknolojik başarısı değil, en azından bu sayılık.

Apple, alanında rakiplerini domine ederken hiç akla gelmedik bir yerden başı ağrıyor. 1978 yılında, o zamanlar tüm dünyayı müziğiyle sallayan İngiliz rock grubu The Beatles ile bir davaya tutuşuyor. Davanın sebebi ise Apple isminin, aslında bildiğimiz Apple kurulmadan 8 sene önce, The Beatles tarafından kendi plak şirketlerine ad olarak almaları.

Elmanın iki yüzünün mücadelesi, 2010'lara kadar uzanıyor. 1981 yılında, her iki şirket de diğerinin alanını ihlal etmemek üzere anlaşıyor. Yani bildiğimiz Apple, müziğe; The Beatles, teknolojiye uzak duracak...

Gel gelelim, Apple rahat duramıyor ve teknolojik gelişimin de getirdiği ses teknolojilerini kendi bilgisayarlarına ekliyor. 1991'de tekrardan 'alan ihlali' nedeniyle bir davaya tutuşan taraflar, bildiğimiz Apple'ın –hiç olmazsa- müzik şirketi gibi davranmayacağına söz vermesiyle işi tatlıya bağlıyor.

Bitmiyor... Davanın 3. basamağında, Apple iTunes'i devreye sokuyor. Artık müzik sektöründe fiziksel dağıtımın son günleri yaşanırken (2006) işi kökten çözüyor. Bildiğimiz Apple, 'apple' isminin ticari marka haklarının tamamını 500 milyon dolara satın alıyor. Böylece yeşil elma, metalik elmaya kaybediyor.

The Beatles, 1970'te dağılsa bile, kendi plak şirketleri Apple Corps.'un çatısında, bir ikindi vakti verdikleri; polisin, 'izinsiz konser' nedeniyle grup üyelerini derdest ettikleri son konserleri ile halen zihnimizde tapataze.

Fidanlık Teknoloji Servisi

Murat ÖZTÜRK

Türkiye'de güncel edebiyat dünyasına dair bir değerlendirme

Türkiye'deki güncel edebiyat dünyası, değişen toplum dinamikleri ve artan edebî ilgi ile son derece canlı bir hal almıştır. Edebiyat, bugün hem köklü geleneklerin devamı hem de modern yaşamın etkilerini yansıtan yeni oluşumlarla büyümekte ve çeşitlenmektedir. Bu alanda faaliyet gösteren edebiyat dergileri hem genç yazar ve okurları hem de akademik düzeydeki okuyucuları cezbetmektedir. Bu yazıda, Türkiye'nin edebî iklimindeki dergilerin rolü, yazar-okur buluşmaları, dijitalleşmenin etkileri ve güncel trendleri değerlendireceğiz.

Edebiyat Dergiciliği: Gelenekten Yeniliğe

Edebiyat dergileri, Türkiye'de hem yazarları tanıtma hem de okuyucuları yeni edebi eserlerle buluşturma konusunda önemli bir görev üstlenmiştir. Varlık ve Hece gibi dergiler, yıllardır Türk edebiyatının kuramsal ve eleştirel yanını ele alırken; Kafa gibi popüler dergiler edebi konuları günlük yaşantının içine taşır. Varlık dergisi, 1933 yılından bu yana edebiyat dünyasına önemli katkılar sunarken, Hece dergisi özellikle şiir odaklı bir yayın çizgisi izlemektedir. Bu tür dergiler, edebi düşünceyi akademik düzeyde ele alan okurları cezbetmektedir.

Diğer yandan, Sabit Fikir gibi dergiler ise edebiyat dünyasına daha geniş bir bakış açısı sunar. Her sayıda bir dosya konusunu ele alarak edebi incelemeler yapan Sabit Fikir, kitap eleştirileri ve popüler kültür içerikleriyle okuyucularını güncel konular hakkında bilgilendirir. Bu tür dergiler, edebiyatın entelektüel yanını toplumun geniş kesimlerine ulaştırmayı hedeflemektedir.

Genç Yazarlar ve Yeni Edebi Yönelimler

Türkiye'de genç yazarların edebiyat dünyasına katılımı, dergiler ve sosyal medya sayesinde hız kazanmıştır. Post Öykü gibi dergiler genç yazarların öykülerine yer vererek, onların sesini duyurabilmeleri için bir platform sağlar. Özellikle internet ve sosyal medya, gençlerin yazdıklarını kolayca paylaşabilmelerine olanak tanırken; dergiler bu yeni yazarları keşfetmekte ve tanıtmakta önemli bir rol oynar.

Günümüz edebiyatında dikkat çeken bir diğer yönelim ise otobiyografik ve toplumsal konulara olan ilgidir. Z kuşağı, edebiyatı kendi kimlik arayışını ifade etme aracı olarak kullanırken, toplumsal meseleler ve bireysel hikayeler ön plana çıkmaktadır. Bu durum, edebiyatın değişen toplumsal rolünü yansıtan bir olgudur.

Dijitalleşmenin ve Sosyal Medyanın Etkisi

Dijitalleşme, edebiyat dergiciliğinde büyük bir dönüşüme yol açmıştır. Birçok dergi artık yalnızca basılı değil, aynı zamanda dijital platformlarda da yayın yapmaktadır. Masa Dergisi ve Muhit gibi dergiler, dijital erişim sağlayarak daha geniş kitlelere ulaşmayı hedefler. Ayrıca sosyal medya, edebiyat dergilerinin yazar-okur etkileşimini artırmak ve yeni okurlara ulaşmak için kullandıkları önemli bir araç haline gelmiştir.

Dijitalleşme yalnızca edebiyat dergilerinin erişimini genişletmekle kalmaz, aynı zamanda edebiyatın demokratikleşmesine de katkı sağlar. Online mecralarda yayınlanan birçok eser, genç yazarlara hızla tanınma fırsatı sunarken, okuyucular da yorumlarıyla bu sürecin parçası haline gelir. Özellikle pandemiden sonra hız kazanan dijital okur etkinlikleri, yazar buluşmaları ve söyleşiler edebi topluluğun bir araya gelmesi için yeni yollar sunmuştur.

Güncel Etkinlikler ve Okur-Yazar Buluşmaları

Edebiyat dünyasında okur-yazar buluşmaları ve söyleşiler, edebi üretim ile okur kitlesi arasındaki bağı güçlendirmekte önemli bir yere sahiptir. Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği'nin düzenlediği Cumartesi Buluşmaları, her ay farklı konularda söyleşiler sunarak edebi tartışmaları canlı tutmaktadır. Bu tür etkinlikler, hem yazarların fikirlerini daha geniş bir kitleye ulaştırmasına olanak tanır hem de okurların aktif bir katılım sağlamasına yardımcı olur.

Sonuç

Türkiye'deki güncel edebiyat dünyası, köklü dergilerin sürdürülebilir katkıları, genç yazarların katılımı, dijitalleşmenin getirdiği yenilikler ve toplumsal değişimlerle zenginleşmeye devam etmektedir. Geleneksel ve popüler kültür arasındaki bu denge, edebiyatın her kesimden insanın ilgisini çeken bir alan olmasını sağlarken; dergiler, etkinlikler ve dijital platformlar, edebiyat dünyasını sürekli olarak yenileyen unsurlar arasında yer alır. Bu çeşitlilik, Türkiye'deki edebiyat ikliminin ne denli dinamik olduğunu gözler önüne sermektedir.

Erkam YILDIRIM

Yaşadım ben

Sen ve Ben Münakaşası
Gönül, sözünü dökmektir.
Kendini dökmek öze"
Seni bilen yüze
Ululardan haber sal ki.
'Bize' yüzünün dönüşü

Sen ki bizden bir parçasın
Neden başka yurt ararsın
Topraktan bir topraksın
Ululardan haber sal ki
O cevheri versin 'Bize'

Ki sen, "senden" yıpratıldın.
"Biz" kapısından çalındı.
"Ben"e koştun ödeme yapıldın
Parçalandın ve atıldın.

Ey, seni senden bilenler
Seni, senden bir bileydi.

Nehir iken kurumazdın
O içinde yakılmazdın.
Gönül, sözünü dökmektir
Kendini dökmektir.
Belki yaz/a belki güze
Bir vuslattır dönmek "Bize"

Gönlündeki ateş neydi.
Zemheride rengin neydi.

Ey seni, senden bilenler.
Seni senden bir şey bileydi.

Mekân ıssız, zaman soğuk
Sesler, heceler boğuşuyor.
Zihinlerden yaşın
Efkârı sağanak ve donuk.

Ey, seni senden bilenler
Seni, senden bir bileydi.

Ululardan haber sal ki
Ermek için erilirdi.
O "sen" makamından "bize".

Nakkaş olup, nakşedilen.
Keşşaf olup, keşfedilen.
Bir Dilruba tınısıyla
Ben' i ayrı seni gayrı.
"Biz"i tutsak edin.
Gönlümde sen, gömümde sen.
Ululardan gelen bildirimler
ve tende yaşayan sitem.

Ey, seni senden bilenler
Seni, senden bir bileydi.
Ululardan haber sal ki
Varsın, varlığımın yoğu, yokluğundan esen "bize".

Murat ÖZTÜRK

İNCİTME GÖNÜL

Canı incitme, ey nur-u müberra,
Sözün değmesin taşa, toprağa.
Bir nurlu cana inciterek dokunma,
Gönlündür, ruha şifa, dertlere derman.

Canı incitme, ey nurlu dost,
Gülden sakın, esirgeme lütfu.
Gamı suya sal, arıt gönlünü,
Uzak dur feryat eden seherden.

Canı incitme, ey nûr-u mücerred,
Sözün cihana dokunmasın kâl ile hâl ile.
Bir canı safâdan eylemesin kem söz,
O söz ki ruhu viran eyler, dili harap eder.

Canı incitme, ey nurun sultanı,
Gözlerin sırrı haya, aynadır Hakk'a,
Özün nurun sırrıdır, ayna gibi arıdır.
Bir murat uğruna yakma bu ilahi sevdayı.

Yusuf Kerem AKÇA

Pupil dilatasyonu ve hafıza

Çalışma hafızası beynin en etkileyici fonksiyonlarından birisi ve bu yetenek, bize önceki hamlemizi unutmadan süreci takip etmemizi sağlıyor.

Kısa dönemde çalışma hafızası, doğrudan görevleri yapmaya izin veriyor. Mesela: "Bulaşık makinesini doldur."

Uzun dönemde ise bu bilgileri kompleksleştirip eklemeler yapıyor. Yeni seferinde ''Bulaşık makinesi çalıştı ve daha fazla sabuna ihtiyacım olacak.'' düşüncesi gibi.

Arlington'daki Texas Üniversitesi araştırmacıları, çalışma belleğinin bireyler arasında büyük ölçüde farklılık gösterdiğini biliyor ancak bunun nedeninden tam olarak emin değiller.

Daha iyi anlamamız için Asistan Profesör Matthew Robinson ve doktora öğrencisi Lauren D. Garner pupilla ile çalışma hafızasının işlevi üzerine deneyler yaptılar.

Normalde insan pupilleri yüksek-düşük doz ışığa göre değişiyor fakat onların çalışmalarında değişime sebep veren tek etmen bu değil. Çalışma hafızasının kullanımı ve gücü, pupillerimizi etkiliyor.

Görevler sırasında katılımcılar, optometristlerin göz muayeneleri sırasında kullandıklarına benzer bir göz takip cihazı kullanarak gözbebeklerini sürekli olarak ölçtüler. Çalışma için UT Arlington'daki 179 lisans öğrencisine gözlem sonunda testler verilerek yanıtlar toplandı. Cevaplar ile pupil kayıtları karşılaştırıldı.

Pupilleri daha dilate (geniş) olan insanların hafıza testlerinde daha başarılı olduğu fark edildi ve en düşük test sonuçlarına sahip olanların ise en dar pupillalara sahip olduğu gözlemlendi. Yani tat alma duyumuzla hafızamız arasında doğrudan bir ilişkiden söz edebileceğimiz, bu çalışma sonucunda gösterilmiş oldu. Ağzınızın tadı hiç kaçmasın!

Ahmet Sertaç İLERİ

Sağlıkta özelleştirme

ABD sağlık sistemi üzerinden sürekli bir özelleştirme kötülemesi yapılır. Sağlık sistemlerinin bir keşmekeş olduğu doğrudur, ancak bu, piyasanın değil, hükümetin başarısızlığını göstermektedir. Sorunu çözmek politikacıların inanmamızı istedikleri gibi, farklı veya daha fazla hükümet düzenlemesi ve bürokrasisi değil, mevcut tüm hükümet kontrollerinin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Vergi indirimleri, sağlık harcaması çekleri ve özelleştirme, sistemin adem-i merkezîleştirilmesi ve iş dünyasından gereksiz yüklerin kaldırılması gibi birçok çözüm önerisi olsa da bunlar 4 temel başlıkta incelebilir:

1) Tıp fakülteleri, hastaneler, eczaneler, hekimler ve diğer sağlık personeli için her türlü faaliyet izni ve ruhsatlandırma şartları kaldırılması. Arzları neredeyse anında artacak, fiyatlar düşecek ve piyasada daha çeşitli sağlık hizmetleri ortaya çıkacaktır. Rekabet hâlindeki gönüllü akreditasyon kuruluşları, şayet sağlık hizmeti sağlayıcıları bu akreditasyonun kendi itibarlarını artıracağına, tüketiciler ve müşterilerinin itibara önem verdiğine ve bunun için ödeme yapmaya istekli olduklarına inanırlarsa, devletin şart koştuğu lisanslama/ruhsatlandırma işleminin yerini alacaklardır. Tüketiciler ve müşteriler artık sağlık hizmetlerinin "ulusal standardı" diye bir şey olduğuna inandırılarak aldatılmayacakları için, daha iyi seçenekleri arama maliyetlerini artıracak ve daha dikkatli muhakemeye dayanan sağlık hizmeti seçimleri yapacaklardır.

2) Eczacılık ürünlerinin ve tıbbî cihazların üretimi ve satışı ile ilgili tüm devlet kısıtlamaları ortadan kaldırılması. Bu, şu anda inovasyonu engelleyen ve maliyetleri artıran sertifikalandırma kurumlarının daha fazla var olmaması gerektiği anlamına geliyor. Maliyetler ve fiyatlar düşecek ve daha geniş çeşitlilikte daha iyi ürünler pazara daha erken ulaşacaktır. Piyasa, tüketicileri hükümetin risk değerlendirmesi yerine kendi risk değerlendirmelerine göre hareket etmeye zorlayacaktır. Rekabet hâlindeki ilaç ve cihaz üreticileri ve satıcıları, müşterileri çekmek kadar ürün sorumluluğu davalarına karşı da korunmak için giderek daha iyi ürün tanım ve açıklamaları ile garantiler sağlayacaktır.

3) Sağlık sigortası sektörü üzerindeki devlet denetlemeleri ve kısıtlamalarının kaldırılması. Özel teşebbüs, sigortalının, sonuçları üzerinde kontrol sahibi olmadığı olaylara karşı sigorta hizmeti sunabilir. Örneğin, intihara veya iflasa karşı kişi kendini sigortalayamaz, çünkü bu olayları meydana getirmek kendi elindedir. Bir kişinin sağlığı veya sağlığının eksikliği, giderek artan şekilde kendi kontrolünde olduğundan, sağlık risklerinin hepsi olmasa da çoğu aslında sigortalanamaz. Bir bireyin sistematik olarak tesir edebileceği risklere karşı "sigorta", o kişinin kendi sorumluluğundadır. Ayrıca tüm sigortalar, bireysel risklerin bir havuzda toplanmasını içerir. Bu, sigortacıların, bazılarına daha fazla, bazılarına daha az ödeme yaptığı anlamına gelmektedir. Ancak "kazananlar" ve "kaybedenler"in kim olacağını önceden ve kesin olarak kimse bilemez. "Kazananlar" ve "kaybedenler" rastgele dağıtılır ve sonuçta ortaya çıkan gelir yeniden dağılımı sistematik değildir. "Kazananlar" veya "kaybedenler" sistematik olarak tahmin edilebilseydi, "kaybedenler" risklerini "kazananlar" ile değil, diğer "kaybedenler" ile birleştirmek isterler, çünkü bu onların sigorta maliyetlerini düşürür. Şahsi kaza risklerimi, örneğin profesyonel futbolcuların riskleri ile birleştirmek istemem, ancak yalnızca benimkine benzer koşullarda ve daha düşük maliyetlerde olan kişilerle bir havuzda toplamak isterim. Sektör, farklı grupların riskleri arasında serbestçe ayrım yapamaz. Sonuç olarak, sağlık sigortacıları, gerçek sigorta risklerinin yanı sıra çok sayıda sigortasız riski kapsar ve bunları bir havuzda toplar. Önemli ölçüde farklı sigorta riskleri oluşturan çeşitli insan grupları arasında ayrım yapmazlar. Buna mukabil, günümüzün sağlık sektöründe, sorumlu bireyler ve düşük risk grupları pahasına sorumsuz aktörlere ve yüksek risk gruplarına fayda sağlayan, geliri yeniden bölüştüren bir plan işlemektedir. Buna bağlı olarak, sağlık sektöründe fiyatlar yükselir ve devamlı şişer. Bu reform sağlık hizmetlerinde bireysel sorumluluğu da geri getirecektir.

4) Hasta veya sağlıksızlara yönelik tüm sübvansiyonlar ortadan kaldırılması. Sübvansiyonlar, sübvanse edilenlerin artmasına sebep olur. Hastalar ve rahatsızlar için sübvansiyonlar dikkatsizliği, muhtaçlığı ve bağımlılığı teşvik eder. Bu tür sübvansiyonları kaldırırsak, sağlıklı yaşama ve yaşamak için çalışma isteğimizi güçlendirmiş oluruz.

Tüm bunlardan sonra maalesef ki topluluklar, bireylerin karar vermesi ve sorumluluk alması gereken işleri devlete yüklediğinden; sorumluluk alma, kooperatif iş bilinci veya meşveretle iş yapıp toplu hareket etme gibi yetenekleri, bu sorumluluk devri sürecinde körelmiştir ve bu yeteneklerin geri kazanılması zaman alacaktır.

Meslekî sorumluluk sigortası

Arabalarımızdan yaşamımıza, seyahatimizden teknolojik ürünlere kadar sigortalayamayacağımız hiçbir şey kalmadı neredeyse...

Mâlumunuz bazısı da zorunlu... Zorunlu deprem, zorunlu trafik, zorunlu sertifika...

Şimdi bu zorunlulardan bir tanesi, sağlık sayfamıza göz kırptığı için onu ele alalım: 'Tıbbî kötü uygulamaya ilişkin zorunlu sorumluluk sigortası'.

Yani? Bir sağlık uygulayıcısıysanız (hekim, hemşire); girdiğiniz operasyonlardan, tuttuğunuz nöbetlerden, klinik günlerinizden birinde hastaya karşı uygulanan ve malpraktis kapsamına giren bir tedavinizde, bu sigorta sizi kurtarıyor. Gerçi bugüne kadar da sigortaların işe yaradığı hiç görülmüş müdür, bilinmez ama...

Komplikasyon; uygulanan tedavi sonrası öngörülemeyen veya öngörülse bile oluşmasına engel olunamayan durumlar bütünüdür. Yani steril şartlarda bir diş çekimi sonrası, çene kemiğinin iltihabî reaksiyon gösterip kötüleşmesi gibi... Bu kısım, hekim sorumluluğundan sıyrılıyor.

Peki ilgili hekim, dişi çekerken; fazla mesaiden, kıdemlisinden veya üstünden gördüğü mobbing sebebiyle odağını hastaya veremediği bir zamanda veya hak ettiğini alamadığını düşündüğü için meslekî gayretini yitirdiği günlerden bir gün, kemiğe yanlış doğrultuda bir kuvvet uygulayıp çene kemiğinde bir kırığa sebep olursa? Hiç dert etmesine gerek yok, meslekî sağlık sigortası, işte bunun için var. Konu, hastaneden taşıp adliye koridorlarına geldiği zaman, ''Parası neyse veririz.'' sigortası da diyebiliriz bunun için...

Şaka bir yana, bugün hasta hakları kadar hekimlere hak tanımayan sağlık sistemimizde böyle uygulamalar, hekimi korumaya yönelik olarak yeterli midir? Buradan bakıldığında, fonksiyonel de değil ya, bir sus payı olmaktan öteye geçemiyor.

Hekimlerin -hiç olmazsa- emniyetini muhafaza ve itibarını iade edecek, büyük cerrahi ameliyatlara girerken aklında soru işareti bıraktırmayacak ve yeni hekimlere, riski büyük bölümleri tercih ettirecek adımlara ihtiyacımız var gibi...

Ha, aklımızda olsun: Bu sigortanın yarısı müesseseden (çalışılan kurum), yarısı da hekimin kendi tarafından karşılanıyor. Hekimlik hayatınız içinde hiç ihtiyaç duymamak, sigorta şirketlerinin ellerine düşmemek ve Crocs terlik – scrubs kombiniyle mahkeme koridorlarında dolaşmamak duasıyla...

Sağlık Servisi

Taha ŞAHİNER

Toplumdaki cinnet hali

Son 2 ayda ülkemizde cereyan eden adli olaylar toplumu derinden sarstı. Cinayet haberleri ülke gündeminin tam ortasına oturdu. İnsanların, kasten öldürme ve yaralama suçlarını bu denli rahatça işleyebiliyor olması bir hayli düşündürücü.

Toplumdaki sağduyu, merhamet ve vicdan duyguları yerini gurur, kibir ve nefret duygularına bırakmış. İnsanlar adeta saatli birer bomba gibi. Evde iş yerinde, trafikte her yerde şiddetin bu denli yaygınlaşması kamu huzuru, barışı ve güvenliğini tehdit ediyor.

İnsanlar suç işleme konusunda hiçbir korku ve çekince hissetmiyor. Zira mevcut infaz düzenlemelerinin yetersiz olması ve sık sık çıkan af yasaları sebebiyle hapis cezası alan bir sanığın cezaevinde kalma süresi koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik imkanlarıyla oldukça düşmekte.

Diğer yandan bireysel silahlanmanın bu denli artması yukarıda belirtilen suçların artmasında önemli bir etken olarak karşımıza çıkıyor. Yakın tarihte bir belediye başkanının "Türkiye'de inanılmaz bir silahlanma oldu. Çoluk çocuk pompalı tüfek aldı. Kontrollü olursa bunun kullanımı Türkiye'yi cinayete götürmez." itirafı da vehametin boyutunu gözler önüne seriyor.

Son zamanlarda silahla işlenen suçların artışının kamuoyunun dikkatini çekmesi de mevcut düzenlemede değişikliğe gidilmesini zorunlu hale getirdi. Düzenleme ruhsatsız silah bulunduran ve taşıyanlara verilen hapis cezasının alt ve üst sınırının arttırılarak bu suçun cezasının caydırıcı hale getirilmesi amacını taşıyor.

Sözün özü; suç ve suçlularla mücadelede caydırıcı bir infaz düzenlemesi elzem hale gelmiştir. Bir diğer önemli nokta da kişi ayırt etmeksizin kanunların herkese eşit olarak uygulanması. Zira TCK madde 3'te "Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefî inanç, millî veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayrım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz." denilmektedir. Yine af yasası çıkarılması konusundaki taleplere karşı taviz verilmemesi gerekmektedir. Zira suç işleyecek kadar cesaretli olan bir kişi cezasını çekecek kadar da cesaretli olmalıdır.

Toplum bu gergin iklimin etkisinden çıkarılmalı, adalete güven duygusunun yeniden tesis edilmesi için çabalanmalıdır. Toplum bir yandan rehabilite edilmeli diğer yandan caydırıcılığın arttırılması hedeflenmelidir. Kuvvetin kanunda olduğu, keyfi muamelenin yer bulamadığı, hukukun üstünlüğünün egemen olduğu, eşitlik ilkesinin tam olarak uygulandığı demokratik bir düzen sağlandığı takdirde suç oranlarının azalması da kaçınılmaz olacaktır.

Hakan ÖZLEN

Hakk'ın galibiyeti

Beşer tarihi, karmaşık bir seyir izlemiştir. Milattan önce üç bin yılına kadar olan döneme dair yazılı bir kaynak yoktur; sonrası hurafeler ve tahriflerle dolu. Ancak Miladî 571'de rahmet güneşiyle (ASM) beraber "Hakk" da doğmuştur.

Milâdî 571 ve sonrası Hakk'ın ve hakikatin doğduğu, batıl düşüncelerin temyiz edildiği bir zaman dilimidir.

Bir kere o "Hakk" göründü ve işlendi ruhlara.

Her insanın ruhunda derin bir "Hakk" duygusu gizli. Yalnız, bu duygunun üzeri çoğu zaman gaflet, bencillik ve menfaat gibi menfi hasletlerle örtülür.

Peki, bu örtüyü kaldıracak olan nedir?

İnsan, ferdî olarak, nefs-i emmaresine karşı bir savaş verir. Aynı zamanda insanlık da toplumsal, kültürel ve siyasî kutuplaşmalar içinde benzer bir mücadele içindedir.

Devletler, milletler ve toplumlar arasında ciddi bir çatışma ve ayrışma var. Ancak bütün bu karmaşa içinde, insanın içindeki "Hakk" duygusu, bir şekilde kendisini ortaya çıkaracak.

Bu noktada akıl, Hakk'a doğru giden yolda insanın en önemli rehberidir. Akıl, ruhtaki bu derin duygunun hizmetkârıdır. Ancak, çoğu zaman gaflet örtüsü aklın üzerini kaplar, bu da insanın Hakk'a karşı rabıta kurmasını ve özüne ulaşmasını engeller.

Bediüzzaman Said Nursî, "nokta-i istinad ile vicdan-ı beşer Sâni'i unutmamaktadır. Eğer çendan dimağ tatil-i eşgal etse de vicdan edemez," diyerek insan vicdanının; nihayetinde Hakk'ı unutamayacağını belirtmiştir. Önce ruha bağlı vicdanın merkezinde bulunan o "Hakk" uyanacak. Hemen akabinde akıl, başındaki o gaflet örtüsünü yırtacak Hakk'a ulaşacaktır.

Ve sonunda, her şeyin doğru yerini bulacağı itikadı ve inancıyla "Hakk galip gelecektir."

Bugün dünya, adalet, hak ve hukukun sorgulandığı, bir yanda güçlü devletlerin, diğer yanda ezilen halkların var olduğu bir ortamda şekilleniyor. İsrail devleti, başkasının topraklarında varlığını sürdürüyor; ancak Hakk'ın divanı var.

İslam âleminin yöneticileri zaman zaman gaflet içinde olabilir; ancak kaderin hükmü de var.

Sonuç olarak, insanlık tarihinin karmaşık ve çalkantılı seyri, nihayetinde insanın fıtratına rücu etmesiyle son bulacaktır.

"Hakk geldi, bâtıl zâil oldu" İlahî fermanının hakikati anlaşılacak ve artık hak olan galip gelecektir.

İşte bu ferdî keşfin bir de toplumsal bir tezahürü olacak. İyi insanlar "insaniyet" namına bir araya gelip, "Hakk"ı kabul ettiğinde, batıl düşünceler yok olacak ve hakikî huzur ve adalet tesis edilecek inşallah.

9. Yargı Paketi Resmî Gazete'de yayımlandı

Kamuoyunda 9. Yargı Paketi olarak bilinen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dâir Kanun Resmî Gazete'de yayımlandı. Paket, İcrâ İflas Kânunu, Avukatlık Kânunu, Türk Medenî Kânunu, Türk Ceza Kânunu, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kânunu ve diğer kânunlarda yapılan değişiklikleri içeriyor.

Ruhsatsız silah taşıma ve çakar kullanımında cezalar artırılacak

Bu hafta TBMM Başkanlığına sunulması planlanan teklife göre, namlu, tetik ve ateşleyici gibi silahların ana parçalarını satan, taşıyan veya ülkeye girişini sağlayanlara da hapis cezası verilecek.

Ruhsatsız silah taşıyan ve bulunduranlara verilen hapis cezasının 1 yıl olan alt sınırı 2 yıla, 3 yıl olan üst sınırı da 4 yıla çıkarılacak. Böylece, ruhsatsız silah taşıyan ve bulunduranlar 2 yıldan 4 yıla kadar hapis cezasına çarptırılacak.

Yetkisiz çakar ve tepe lambası kullanımında da caydırıcılığın sağlanması amacıyla idarî para cezası artırılacak. Araçlarına çakar ve tepe lambası takanlara 150 bin lira idari para cezası verilecek.

AA

